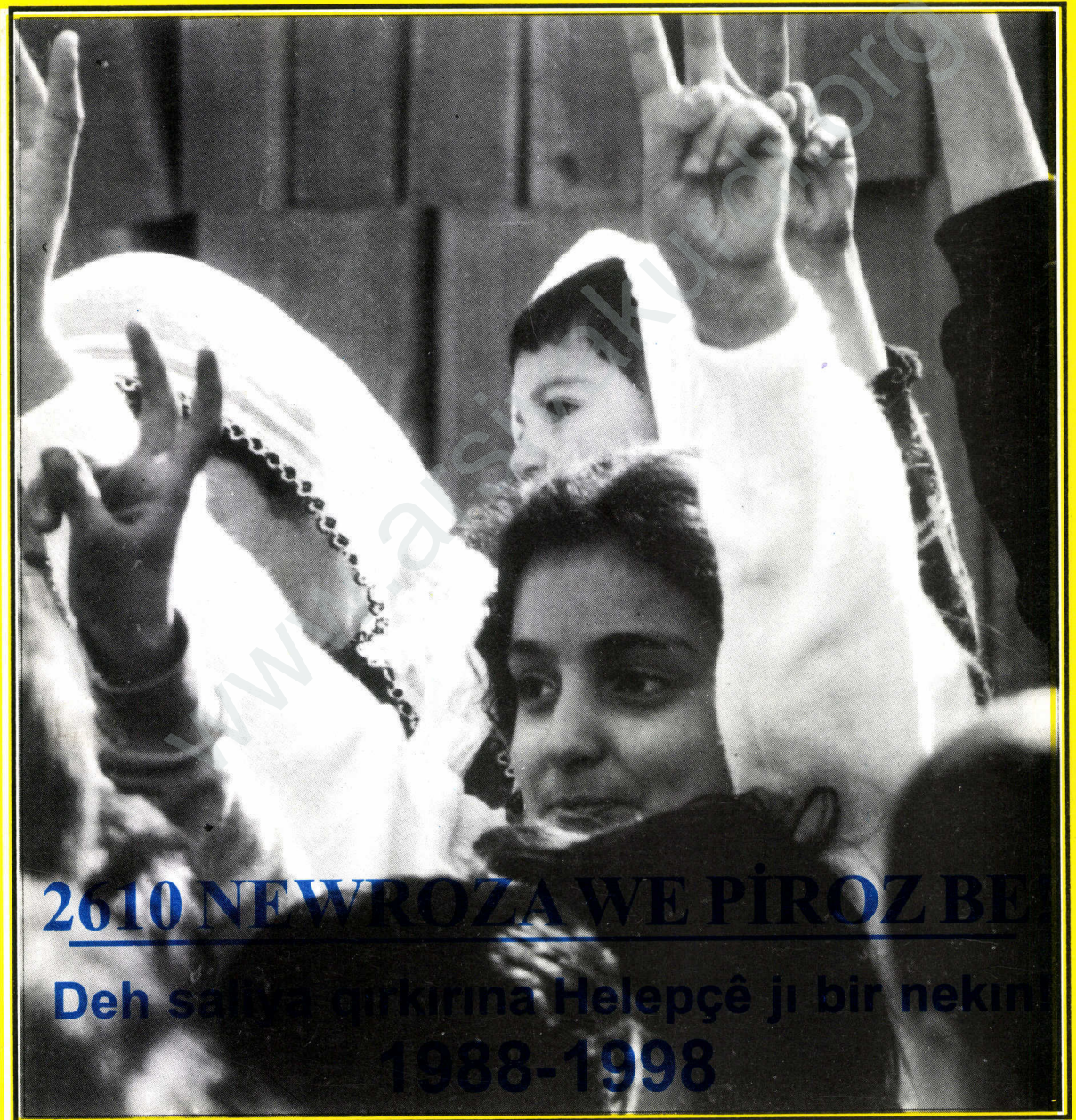

Kine Em

KOMCIWAN MERKEZ YAYIN ORGANI

Hejmar / Sayı / Ausgabe: 11 / 1998 Biha / Preis / Fiyatı: 3,-DM

Kovara Komelên Ciwanên Kurdistan
Dokumentationsschrift des Jugendverbandes aus Kurdistan
KOMCIWAN e.V.

2610 NEWROZA WE PİROZ BE

Deh salê girîna Helepçê ji bir nekî

1988-1998

Kine Em

KOMCIWAN MERKEZ YAYIN ORGANI

BU SAYIDA

- 3 REDAKSİYONDAN
- 4 *Dı salvegera 10 an da biranina Helepçê*..... B. BEFRİN
- 7 NEWROZ 2610 Mervan
- 9 DEVLETİN SON TANGOSU..... Serko
- 11 İKİ TÜRLÜ MATERYALİZM
"Felsefî bir eğitim tartışması"
- 16 DEFINITION: VOLK, NATION,
MINDERHEIT Yasemin Kutluktemur
- 18 Das "ICH" eines Menschen..... Mehmet GÜLERYÜZ
- 19 MÜLTECİ MEKTUPLAR
Bellegin derinliklerine inmek..... Ihsan TÜRKMEN
- 22 SORUMLULUKTAN KAÇIŞ Bilal Akdeniz
- 23 Integrationsprozeß zwischen Isolations-
und Assimilationsprozeß..... KOMCIWAN
- 26 "EKMEĞİ DE YAKTILAR"..... Ömer AKINEDEN
- 28 ŞİİR Rojhat GÜNEŞ
- 29 STRANÊN GOVENDA..... Huseoe Emin
- 31 XAÇERÊZ..... Kültür-Sanat Servisi

Redaktionsanschrift / Yazışma Adresi: Hevalti c/o KOMCIWAN
Robertstr. 5-7 51105 Köln
Tel: 0221/ 870 30 94 Fax: 0221/ 830 15 00
E-Mail : Komkar @ brainlift.de.

Herausgeber: Komelên Ciwanên Kurdistan KOMCIWAN e.V
Layout : Ömer
V.i S d P : Bilent Özdemir Bankverbindung: Bilent Özdemir,
Kto-Nr : 03 554 715 00, BLZ: 370 800 40 Dresdner Bank-Köln

Merhaba,

Sizlere söz verdiğimiz gibi, Kine Em 'i elimizden geldiğince periyodik olarak sizlere ulaştırılmaya çalışıyoruz. Bundan sonra da dergimizin çıkışları arasındaki süreleri kısa tutmaya çalışacağız. Elbette bunun için de sizlere de büyük görevler düşüyor. Dergimizin yayına hazırlanışında sizlerin emeğinin büyük olduğunu belirtmek isteriz. Göndereceğiniz yazılarla, geniş kitlelere ulaştırma çabalarınızla, dergimizin daha dolu ve daha düzenli yayınlanması konusundaki eleştirilerinizle, katkı sunabileceğinizi unutmayın.

Geçen sayıdan bugüne değin dergimizin daha düzenli ve kapsamlı olması için redaksiyonumuzda da değişiklik yapma gereği duyduk.

Değerli okuyucular,

Newroz'un 2610. yılını kutladığımız şu günlerde, ülkemiz Kürdistan'da artan baskılar dışında değişen pek fazla bir şey yok. Sömürgeci ülkeler inkara ve asimilasyona dayalı politikalarında diretmeye devam ediyorlar. Kürt halkı da bu baskılara ve anlayışlara direnmeye devam ediyor. Halkımız Newroz'u gerçek anlamıyla kutlamak için hazırlıklarını devam ettiriyor. Sarı-kırmızı-yeşil renklerin biraraya gelmesini yasaklayan Türk Devleti, şimdi onları sahiplenerek, Newroz'u Nevruz yapmaya çalışıyor. Kürt halkı Newroz'u bütün halkların kutlamasını arzuluyor. Fakat anlamına uygun olarak.

Türkiye'de „Susurluk Kazasının" üzerinden birbuçuk yılı aşkın bir süre geçmesine ve raporlar yazılmasına rağmen, isimleri „Çete" ile ilişkileri olanlar hakkında herhangi bir işlem yapılmadı, yapılacağı konusunda da pek iyimser değiliz. Aksine kazanın üstü örtülmeye, dosya altı edilmeye çalışılıyor. Böylece „faily meçhul(!)" cinayetlerin ve onbin gizli operasyonun hesabı verilmemeye çalışılıyor.

Bu günlerde, Güney Kürdistan'da birbirleriyle savaşan üç partinin arasında kalıcı bir barışın sağlanması için, çeşitli Kürdistanlı örgütler girişimlere başladılar. Bu girişimlerin Newroz öncesinde sonuçlanmasını ve istenilen amaca ulaşmasını diliyoruz. Girişimi başlatanları selamlıyoruz. Bundan sonra da bütün parti ve örgütlerimizin aralarındaki sorunları barışçıl ve diyalog yoluyla çözmelerini umut ediyor ve diliyoruz.

Halepçe katliamının üzerinden tam 10 yıl geçti. Saddam'ın Halepçe'ye kimyasal silahlarla saldırısı sonucu 5 binin üzerinde sivil katledilmişti. Bizler katliamı bir kez daha lanetliyoruz ve bu vahşeti hiç bir zaman da unutmayacağız.

Doğu Kürdistan'da halkımızın gerici molla rejimine karşı verdiği mücadele sürüyor. Geçtiğimiz dönemde daha önce ayrılan İKDP- Rehberiyetê Şoresger (Devrimci Önderlik) ve İKDP'nin tekrar birleşmesi bizleri sevindirdi. Mücadalelerinin destekçisi olacağız.

Kürdistan Gazetesi'nin yayınlanmasından bu yana tam 100 yıl geçti. O günden sonra bir çok dergi ve gazete yayımlandı. Gazete ve dergiler çıkarıldı, baskılarla karşılaşıldı, kapatıldı, fakat her kapatmadan sonra daha büyük bir inançla yenileri çıkarıldı. Kürdistan gazeteciliğinin gelişmesi uğruna çok şehit verildi. Ve bu yıl Kürdistan gazeteciliğinin 100. yılını kutluyoruz. Bu amaçla Kürt gazeteciliğinin yaşamasına, gelişmesine emek veren, uğruna gerektiğinde canını veren tüm Kürdistanlı gazetecileri saygıyla anıyoruz.

Değerli Kine Em okuyucuları,

Bu sayımızda da yine ilgiyle okuyacağınızı düşündüğümüz yazılar, şiirler var. Elimizden geldiğince siz arkadaşlarımızın isteği doğrultusunda Türkçe, Kürtçe ve Almanca yazılara yer verdik.

Bir daha ki sayımızda buluşmak üzere...

Redaksiyon

Dı salvegera 10 an da biranina Helepçê

Bavê Befrin

Adar, dı nava hemû heyvên salê da ciheki taybeti digire jî bo Kurdan. Adar, destpêka jiyana nû ye, destpêka serihildanê ye, destpêka biharê ye. Xılasî û barkırına sır û seqemê, befir û kurofê ye, destpêka germahi û xemlina siruştê ye. Çiya û zozan, deşt û neval, kırasê befirê didirinin; bî rengên xweşik bejna xwe dıxemilinin; mêrg û çimen, zınar û navsingên çiya, bî gulên kesk û sor û zer dıxemilın. Dar û gul, lı ber av û çem û kaniya dıpışkıvın. Hemû jin, vejın dıbın. Qaz û quling tene zozana, lı jin û siruştê şoreş çêdıbe.

Adar, dı diroka gelê me da ciheki pırr gring digire. Çıngu, rudavên gelek mezin

û tahlil û şırın dı meha Adarê da çêbûne. Lewma Adar, bo me Kurda, meheke giran e.

Wexta ku dıbêjın Adar, berî her tışti, serihıldana gelên bındest lı diji Dehaqê Xwinrij, a bî pêşengiya Kawayê Hesınkar, kalê me Kurda, agirê azadiyê, govend û şahî tê bira me. Newroz tê bira me.

Wexta ku dıbêjın Adar, serihıldana sala 1991'a ya gelê me lı Başûrê Kurdistanê, Baba Gurgur û malbenda neviyên Kawayê nemır tê bira me.

Wexta ku dıbêjın Adar, seyran, geryan, bî hevghıştına evındar û bengina, lı hev hatına jinê û xemlina siruştê tê bira me.

Ev şadiyên Adarê ne. Adar, dı nava xwe da kul û kovanên gelê me dihevine. 16'yê Adarê, lı navtenga bejna xwe, kembera Helepçê girêda ye.

Wexta ku dıbêjın Adar, Helepçe, Serokkomarê Kurdistanê Qazi Mihemed, hevçeperên Şêxê Piran, jî destçûna generalê Kurdan Mistefa Barzani û serokê serihıldana Agirê Îhsan Nûri Paşa tê bira me.

Wexta ku dıbêjın Adar, Roja Şehidên Kurdistanê, tol û xebat, berxwedan û şoreş tene bê bira min.

Dı vê nivisa xwe da, emê bi

ranina rojeke pîrr bî jan, bî kul û bî kovan bîkin.

Ev roja 16'yê Adara 1988... Dî wê rojê da, leşkerê Saddamê diktator û xwinrij, bî fermana xwe, lî bajarê Helepçê, lî malbenda Baban û Şehrazorê, lî kêleka Sîlêmani-yê, lî Başûrê Kurdistanê, bî bombên xerdalê 5 hezar Kurd lî ber çavê dinyayê kuştin.

Dehaqê serdem, xwina 5 hezar mirovên Kurd, jî netewa Kurd sitand. Zarokên sêwi, lî hîmbêzan dayikan, dî nava lebîndîk û derguşan da hatine kuştin.

Nava kembera mîha Adarê, bî xwina zarokên sêwi û camêrên Kurda, bî tevînê Helepça şehid hatiyê xemilin. Bî xwina sor, bî naqşê pîrr bedew, pîrr bî nalên û bî kovan lî bejna xwe bada ye. Helepçê, qirkirina gelê Kurda ye a bî çekên kimyayi.

10 sala berê niha, dî roja 16'yê Adarê da qirkirina Helepçê çêbû. Dîvê em çaveki bavên ser deh salên ev roja bêbext.

Hewceye ku em xortên Kurd, lî ser vê babetê baş bisekînin. Eger em, giriyên nû-vebûyên dirokê nebinin, wekirina wan bîzava û em paşrojê tomar nekin, em nabîn hêviya pêşerojê gel û welatê Kurd. Lewma dîgel biranina salroja Helepçê da ehd

û peymanên xwe, dî derheqa şehidên bîzavê nûbîken, bî başî sedemên rudave vekolinin û dersên bîngehi jê derxînin.

Çawa?..

Beri her tiştî, dîvê em jî xwe bîpîrsin: Erê gelo, çîma Helepçê dî sala 1988 an da çêbû? Çîma beri wê wextê, an jî piştî wê çênebû?

Jî bona bersîva vê pîrsê, dîvê em dehsala paşda bîçîn û careke dîn bar û doxên wê demê yên Rojhîlata Navîn û Başûrê bî çend xalan binine ber çavan.

Her weha tê zanin ku, ev niv qirne gelê me, lî Başûr şerê çekdari dîke û Saddam jî şerê gelê me...

Dî sala 1998 an da şerê mezîn û xwina-vêyê, lî Îran û Iraqê dîdome... Her du dewletên dagîrker û kevnepêrest, dî şer da peşişan, mandî û zayîf mane. Şerê dîji warê wana pîrtîr, dî Kurdistanê Başûr û dî Rojhîlatê da dîmeşe.

Ewan her du dagîrkerên Kurdistanê, bona serkeftinên xwe, lî dîji hev, hemû her carê çek bî kar anin. Ev çekana bî alîkariya welatên Ewropî, bî xasîma Ewmaniyê ye çekîrin. Bî navê dermanê kuliya (çekirge), kargeh danin û bî firokên ziraatî, derman lî serê Kurdan rijandin. Ev yeka lî ber çavên hemû dinyayê hate kirin.

Çekên kimyayi, -gaza xerdal- û biyolo-

jiki, beri sala 1988 lı gundê Balisanê, lı gelê Balisanê, jı aliyê leşkerê Saddam va lı dji Kurda bı kar hat û bı sedan kes hate kuştın.

Helepçe, jı aliyê Saddam va hate şehid kırın û jı aliyê İranê va jı hate eyan kırın. Dagırkerê kır, dagırkerê jı jı dinyayê ra nişan da. Çıma? Çıngu, dijminê hev-bûn û ev çekana lı dji hev bı kar dıanin.

Dı bûyera Helepçe da, bo gelê Kurd, bo hêzên şerker û bızava rızgarixwazê Kurdistanê da xalên rasti afirine.

Bı karanina çekên kimyevi, ango gaza jehrdar (xerdal) ya biyolojik, şerê peşmerge û partizaniyê xıtımand. Tırs û hoviye-ke mezın existe dilê gel û şervanan. Reva mezın a 91'an, jı vê tırsê bû. 2 milyon Kurd, bı çol û çıyan ketın. Dı sala 1988 an da, tu peşmerge lı Başûrê Kurdistanê neman. Heta sala 1991'an hemû peşmergeên Kurdistanê Başûr, çûne İranê. Ew sê salên bihari û çelengi peşmerge westand. Dest û lingên partizanan hatın girêdan. Ew şerê partizanê ku pıspor û pêşreviya, „Hel, helmet, helatın (kolla, vur, kaç). Che, ev taqtika yekemin lı Latin Ameriqayê dıkir û paşê lı cihanê belav bû. Kurd, 50 sala pê vê sekınin û pışta dijmin pê dışkandın, lê dı sala 1988 an da bı kar anina çekên biyolojik, partizan tengav bûn. Her çıqas bı hevkarıya maskê gazê ew tırs dıhate şıkanınd jı, disa jı qergeşe hebû.

Bo hêzên rızgarixwazê gelê Kurd eyan bû ku, bı alıkarıya tu leşker û dagırkerên Kurdistanê, gel û welat rızgar nabe. Hewcedarıya stratejiyeke paqıj û serbıxwe hate gore. Bı gotıneke Kurdan; „Sıwarê xelkê, her peya ye."

Hêzên Kurdistanê Başûr, bı xasıma

PDK-YNK bızava islami bıryar dabûn ku bı leşkerê İranê va Saddam jı ser kar bexın û Kurdistanê rızgar bıkın. Ew her tim bûne çavsaheên hêzên şerker ye İranê.

Bı dırêjahıya vê sıyaseta şaş, Kurd bûne qurban. Dı bûyera Helepçe da ev rastiya jı heye. Raste, Saddam faşist e, dıxwaze gelê Kurd jı holê rake. Lê hêzên Kurdistanê ev xulqandın.

Bı hezaran leşkerên İranê ketıne Helepçe. Saddamê xwinrij, ev jı xwe ra kire bahane û Helepçe bombekır.

Bı kurti, dı biranina deh salıya Helepça şehid da, divê em lı ser rêzaniya hêzên Kurdistanê bısekının. Gelo ma ew bırakujiya ku dı Kurdistanê azad da hatiye kırın, jı Helepçe xıraptır nıne?

Saddam Helepçe şehid kır. Lê Kurdan bı destê xwe hıkumeta herêma Kurdistanê û hêviyên xwe kuştın.

Saddam Helepçe şehid kır, lê Kurd jı Kurdistanê nedirevin. İro karwanê Kurda lı Behra Spi, lı ber qeraxên İtaliyê nıqa dıbın. Çıma? Çıngu jı şerê bırakujiyê dırevın, ne jı çekên kimyevi.

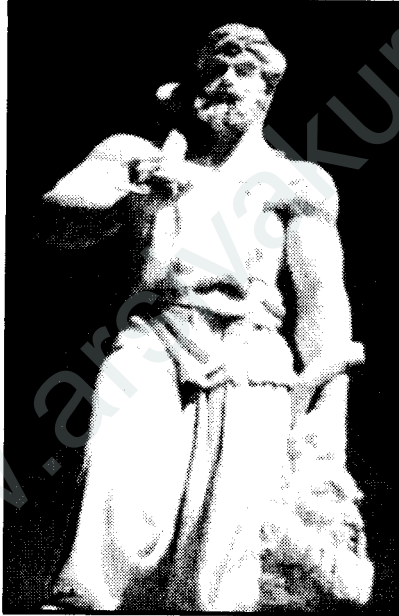
Dı dehsalıya biranina Helepçe da, niha pengavên baş tene avêtın. Her du partiyên Kurd, PDK û YNK lı hev hatın û şerê bırakujê niha sekını ye. Sekreterê Gıştı ye PSK û serokê her sê partiyên Kurd PKK, PDK û YNK ,xwastın ku ev şerê bırakujiyê bıqetinın.

İro jı bona tola şehidên Helepçe, yekiti û bıratıya hêzên Kurdistanê hewce ye. Nemana şerê bırakujiyê, serkeftına gelê me ye.

NEWROZ 2610

Mervan

Günümüzde halkların kutladığı bayramların temelinde, tarihte bu halkların toplu olarak etkilendiği bir takım toplumsal olaylar, acılar ve sevinçler vardır. Bu toplumsal olaylar genelde halkların ya depresyon, sel baskını, doğal afetler kısacası kendinden daha güçlü gördüğü, gücünün yetmediği, korktuğu tabiat olaylarına karşı ya da halkı ezen zalim yöneticilere karşı verilen mücadeleler sonucu elde edilen başarılar veya başarısızlıkların değişik biçimlerde kutlanarak ya da anılarak günümüze kadar gelen yansımalarıdır. Bu yansımalar günümüze ulaşana kadar çeşitli değişikliklere uğrayarak, kimi zaman zenginleşmiş kimi zamanda ilk çıktığı çizgiden belli oranlarda uzaklaşmıştır. Halkımızın bugün kutladığı Newroz bayramı efsaneye göre demirci Kawe'nin, zalim Kral Dehaq'a karşı başlattığı başkaldırının, direnişin o günden bu güne kadar bayram olarak kutlandığı bilinmektedir. Newroz, kelime anlamı itibarı ile nü ve roj sözcüklerinin birleşmesinden oluşarak yeni gün anlamına gelse de aynı zamanda yeniden doğuşu, direnişi dile getirmektedir. Nüroj sözcüğü zaman içerisinde nüroz ve newroz gibi değişikliklere uğrayarak günümüze kadar gelmiştir. İlk defa M.Ö.612 yılında, toplumsal hayatın akışında önemli derecede belirleyici olan ateş ve demirin hüküm sürdüğü Kusi ve Med devletleri döneminde Kürtler ta-

rafından bayram olarak kutlanan Newroz, daha sonraları Kürtlere komşu olan Afgan, Fars, Beluci, Tacik, ve Dofar gibi Ortadoğu halkları tarafından benipisenip zamanla içerik olarak zenginleşerek kutlandı.

Günümüze kadar Newroz ile ilgili pek çok eser yayınlandı. Ancak Newroz'un geniş bir şekilde ele alındığı ilk eser MS 999 yılında yazılan Firdevs'in Şeyhname'sidir. 1597 yılında Kürt tarihçisi Şerefhan ta-

rafından yazılan Şerefnamede bu olayın kökeninde yatan olaylar ile birlikte, o dönemde halkın yaşantısı ve genel anlamda hayatın akışı ile ilgili geniş bilgiler yer almaktadır. 1665 yılında büyük Kürt bilgini Ehmedé Xane tarafından yazılan Mem ü Zin adlı destanında, Newroz'un Kürtler tarafından nasıl ele alındığı, nasıl kutlandığı yazılıyor. Günümüzde kutlanan Newroz bayramı ile ilgili bir efsanenin anlatıldığı bilinmektedir. Efsaneye göre, günün birinde halk arasında büyük huzursuzluk ve karmaşalık ortaya çıkıyor. Bundan yararlanan Dehaq, o dönemin hükümdarını öldürerek kendisi tahta oturuyor ve halka büyük zulüm yapıyor. Dehaq'ın zalimliği yakalandığı amansız hastalık ile başlar. Mitolojiye göre zulüm, Dehaq'ın, şeytandan omuzunda çıkan iki yılan kafasının hergün iki genç insan beyni yenilmesi üzerine yok edileceğini öğrenmesi üzerine genç insan beyni toplatması ile başlar. Genç insan-

ların böyle bir olaydan dolayı genç yaşta hayatlarını kaybetmeleri halk arasında büyük üzüntü, kin ve nefret yaratır. Dehaq'ın hizmetçileri Ermayil ile Kermayil iki gencin beyni yerine bir koyun beyni ile bir gencin beynini karıştırarak Dehaq'a yedirirler. Böylece otuz gencin yaşamını kurtarırlar. Dağ başlarına kaçan bu gençlerin sayısı zamanla belli bir sayıya ulaşır. Mitolojinin ikinci kısmında Kawe adında bir emekçi ortaya çıkar. Halka önderlik eder ve halk ile birlikte Dehaq'ın sarayına doğru yürürler ve saltanatını yerle bir ederler. Kawe'nin halkı toplamak için kullandığı demirci önlüğü bayraklaştırıldı ve zaman ile sarı kırmızı ve yeşil renklerini alarak günümüzde de halen Kürt halkının bayrağı olarak kullanılmaktadır. Newroz bayramının önemi ve devrimci ruhu, zulme karşı başkaldırı, halkın kitleleşip Kawe gibi bir emekçinin önderliğinde Kralın zulmüne karşı harekete geçmesidir. Asırlardır kutlanan bu bayramın günümüzde de Kürt halkının kurtuluş mücadelesine kattığı devrimci ruh ve dinamizm küçümsenmeyecek kadar büyüktür. O kadar büyüktür ki, Kürt halkının realitesini kabul edip kültürünü, dilini kabul edemeyecek kadar büyük çelişkiler ile dolu olan faşist Türk devleti bile bu bayramın kutlanmasını engelleyebilmek için denediği onca yol ve yöntem rağmen, direnişe dayanamayıp bırakın sadece serbest bırakmayı, sahiplenerek Newruz adı altında kutlamaya başladı. Bir yıl önce bu bayramı kutlayanları bölücülük ile suçlar iken, onları tanklar, toplar, ağır silahlar ile engellemeye çalışırken bir yıl sonra bu bayrama sahip çıkabilecek kadar belirsiz ve çözümsüz bir mantığın artık köşeye sıkıştığı çok açık ve nettir. Bu anlamda bu bayramın mücadeleye verdiği ruh ve direnç biz Kürtler için çok önemlidir. Özellikle yurtdışında

yaşayan Kürtler bunu daha rahat kutlayabilme olanaklarına sahiptirler. Bu olanaklara rağmen gerçekten tek tek kişiler olarak bu bayramın ruhuna ve çizgisine layık bir kutlama yapabiliyor muyuz?. Bu soruya olumlu cevap verebilmek mümkün değildir. Bilindiği gibi Avrupa'da bulunan Kürt Örgütleri tarafından bu doğrultuda çeşitli etkinlikler yapılmaktadır. Bir çoğumuz sadece bu tür etkinliklere katılmakla yetinmekteyiz. Günler öncesi yaşanması gereken o bayram heyecanını, o bayram hazırlığını ve coşkusunu görebilmek mümkün değildir. Durumun böyle olmasında Avrupa'nın kendine has koşullarının rolü büyüktür, ancak bu koşullar bir bütün olarak bu bayramın tek tek kişiler bazında böylesi cılız bir şekilde kutlanması için yeterli gerekçe değildir. Dünyanın neresinde olursa olsun haftalar öncesinden hazırlıklara başlayabilmeliyiz, tanıdıklarımıza, dostlarımıza Newroz kutlama kartları gönderebilmeliyiz, çocuklarımıza özellikle Newroz'dan dolayı hediyeler alabilmeli, bu bayram havasını onlara yaşatabilmeliyiz, komşularımız hangi milletten olursa olsun bugünün bizim için önemli bir gün olduğunu bizim hazırlıklarımızdan ve coşkumuzdan hissedebilmelidirler. Özellikle halk olarak birliğe ve beraberliğe çok ihtiyaç duyduğumuz bu dönemde böylesi ulusal bayramların coşkulu bir şekilde kutlanması hangi görüşten olursa olsun kişilerde ortak milli duyguların gelişmesine ve dolayısıyla karşılıklı bir yakınlaşmanın oluşmasına neden olabilir. Bu bağlamda kişiler olarakta bu türden bayramlarımızı aynı zamanda ulusal iç barışın oluşmasında bir araç olarak görebilmeli ve en azından Newroz bayramında ilişkilere bu açıdan yaklaşmalıyız.

Kaynak : Deng dergisi

DEVLETİN SON TANGOSU

Seko

Başbakan Mesut Yılmaz'ın Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanı Kutlu Savaş'a hazırlattığı raporda, Genelkurmay'a bağlı Jandarma birliklerinin dışında bütün devlet kurumlarının Susurluk Raporunda yer aldığını açıklanmakta. Ancak burada görünmeyen bir hususa işaret etmek gerekir. Genelkurmay'ın raporda sorumlu tutulmaması bir büyük eksiklik, ayrıca bu raporun ne kadar ciddiyetsiz olduğunun da en önemli göstergesidir. Raporda, Genelkurmay var mı? sorusu şöyle belirtilmektedir:

"Görüştüğümüz resmi, sivil hiçbir görevli, sivil ve şahsımıza itimadını teyid eden hiçbir kişi, Genelkurmay'a bağlı Jandarma dışındaki birliklerin ve kumanda kademelerinin, bu eylemlerin içinde yer aldığına dair herhangi bir iddiayı gündeme getirmemiştir."

Oysa bu tespit doğru değildir. Kumanda kademelerinde bu tür politik eylemleri dönüştürmeden önce tartışıldığını daha sonra benimse-

nip pratikte uyguladığını herkes biliyor. Bu da bir gerçek ki, 75 yıldan beri uygulanan şiddet, baskı ve zulüm bu generallerin oluşturduğu politiklardır. Rapora göre kirli işler içinde yer alan gruplar böyle sıralanmakta:

1-Birkaç yüz kişiden oluşan itirafçılar.

2-Korucular

3-Polisler

4-Jandarmalar

Oysa polislerden hariç bu grubun çoğunluğunun Genelkurmay'a bağlılığı açıktır. Jandarma eski Genel Komutanı Orgeneral Teoman Koman'ın başını çektiği Jandarma bünyesindeki JITEM (Jandarma istihbaratı) ile itirafçıları ve korucuları kullanan ilk kurumdur. Daha sonra Susurluk komisyonuna vereceği ifadeyle öyle bir kurumun olmadığını, kendilerinin eroin ticaretinden ve adam öldürmekten haberlerinin olmadığını söylemesine

rağmen herkesin bildiği gibi uçan sinekten bile haberdar olan Genelkurmay'ın büyük bir yalanıdır bu. 1980 darbesiyle gelen Kenan Evren'in ASALA'ya karşı ülkücüleri kullanması. 1989'da Doğan Güreş'in Genelkurmay Başkanlığına seçilmesiyle birlikte ceteleşmenin, şiddetin ve baskının kat kat

Ziya Bandırmahoğlu, İbrahim Şahin, Abdullah Çatlı

artırıldığına çok açık ve net delilleri mevcuttur. Bunları saymak gerekirse;

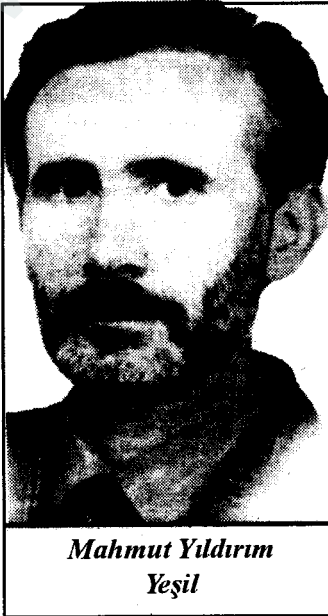
Turgut Özal'ın kuşuklu ölümü, Orgeneral Eşref Bitlis'in öldürülmesi, Tuğgeneral Aydın'ın öldürülmesi, Binbaşı Cem Ersever'in öldürülmesi, Kürt işadamlarının öldürülmesi, DEP Milletvekili Mehmet Sincar'ın öldürülmesi ve Uğur Mumcu'nun öldürülmesi gibi bir çok olay mevcuttur. Tansu Çiller'in Başbakan olmasıyla birlikte Doğan Güreş'le politikalar pekiştirilmiş, adeta bir güç gösterişi gibi bir dizi cinayetler gerçekleştirilmiştir. 25 Aralık

1995'ki seçimlerde Doğan Güreş'in Tansu Çiller'in Partisinden ve A Takımı diye nitelenen asker ve emniyetçilerden oluşan kadroda yer alması, daha sonra da REFAHYOL döneminde kendilerine sadık kalması bunun büyük bir kanıtıdır. Raporun son bölümündeki

öneriler de pek iç açıcı değil: Özel Tim'in ve köy koruculuğunun yeni yapılanması hiçbirşey getir-miyeciktir, oysa özel Timin ve Köykoruculuğun derhal dağıtılması gerekir. Çeteleşme içerisinde asker yok deniliyor ama, Kumarhaneler kralı Ömer Lütfü Topal'ın Ömer Şarlak adındaki emekli bir generale ev imkanı sağlaması; bugün Yüksekova çetesinin büyük bir kısmının rütbeli insanlar-

Veli Küçük

*Mahmut Yıldırım
Yeşil*

dan oluşması, hala önemli bir pozisyonda bulunan Tuğgeneral Veli Küçük'ün çete mensublarıyla ilişkide olması Genelkurmay'ın bu çeteleşmenin ana hatlarını oluşturduğu açıktır. Şimdi hesap vermek gerekirken büyük bir tepki göstermekte. Eski Emniyet İstihbarat Daire Başkanı Hanefe Avcı'nın, Susurluk olayıyla askerlere yönelik açıklamaları ilgi çekicidir. Yeşil'in aradığı cep telefonunun Tuğgeneral Veli Küçük'e ait olduğunu söyleyen Hanefi Avcı, hemen tutuklanıp içeri atıldı. Başbakan Mesut Yılmaz, bundan bir kaç ay önce eğer kendisi Susurluk olayını çözemezse kendisine başbakanlığın haram

olmasını açıklamıştı, oysa şimdi kendisinden hiç bir ses çıkmamakta. Gerektiği zaman demokraside tanklarla balans ayarı yapanlar, gerektiği zaman hükümetleri düşürenler, gerektiği zaman insanların düşüncelerini ifade ettikleri için içeri tıkanlar, gerektiği zaman si-

yasi partileri kapatanlar bugün hesap vermek mecburiyetindedir. Ama, daha Yargının bağımsız olmadığı bir ülkede kime anlatıyorsunuz bunları. Türkiye'nin yakalamış olduğu bu fırsatı ellerinden kaçırmışlardır. Çete mensupları birer birer dışarı bırakılırken, öğrenciler, aydınlar içeri atılıyorlar. Toplumun özlemle beklediği aydınlık bir Türkiye hayal olmuştur. Unutmayalım ki, tüm bu çeteleşmenin altında Kürt sorununun çözümsüzlüğü yatmaktadır.

İKİ TÜRLÜ MATERYALİZM „Felsefi bir eğitim tartışması“*

„Biz her türlü materyalizme karşı mücadele ediyoruz, ama sen, sosyalistler materyalisttir diyorsun! Neye dayanarak bunu söylüyorsun?...“ diye söyledi Herbert.

Genç arkadaşının şaşkın suratına doğru gülümseyerek bilmem kaçınıcı defadır, „Biz sosyalistler materyalistizdir...“ dedi Öğrenci.

18 yaşının verdiği heyecanla Herbert buna,

„Materyalist olan zenginlerdir, onlar tembel tembel otururken işçiler onlar için çalışıyorlar!“ diyerek karşı çıktı.

„Buna rağmen burjuva dünya görüşüne sahip olan her zengin bir idealisttir!“ dedi Öğrenci.

„Buna solucanlar bile güler“ dedi Herbert.

„Ben sana bunu ispatlayabilirim“ dedi Öğrenci.

„Ben, beni gençlik hareketinden koparmak isteyen ailemi terkettim“ diye karşı çıktı Herbert, „Benim şimdiki hayatım çok daha zor, ama olsun önemli değil... şimdi bu da mı materyalizm?“

„Sen bizim mücadelemize karşı duyduğun bağlılık yüzünden kişisel çıkarlarını bir kenara attın, bu uğurda fedakarlığı göze aldın, sen bir idealistsin!“ diye cevap verdi Öğrenci.

Zafer kazanmış bir komutan edasında,

Aha, bunu neden hemen söylemiyorsun“ dedi Herbert ve yavaşça ekledi,

„Ama biraz önce tersini iddia etmiştin.“ Öğrenci buna,

„Bu şimdi ortaya çıkacak“ diye cevap verdi,

„şimdi ben sana Karl Marks ve Friedrich Engels'in en büyük materyalistler olduklarını söylesem ne dersin?“

Herbert böyle bir şeyin olamayacağına emin bir şekilde gülümseyerek,

„Ben de o zaman... fillerin havada uçtuğunu iddia ederim!...“ dedi.

„Sen buna inanmıyor musun?“ diye sordu gülümseyerek Öğrenci.

„Hiç bir zaman“ diye cevap verdi Herbert.

„Bunu anlayabiliyorum, çünkü sen, bu iki büyük devrimci önderin ne kadar büyük ve inançlı olduklarını, diğer önderlerden çok değişik insanlar olduklarını biliyorsun.“

„Eee, Marks, Engels materyalist miydiler?...“

Öğrenci kafasıyla onaylayarak devam etti; „Çünkü iki değişik materyalizm ve iki değişik idealizm var!“

„Bu bana komik geliyor“ dedi Herbert gülümseyerek,

„İki türlü komünist de var mı?“

„Onlar da var“ diye cevap verdi Öğrenci,

„Yirmi değişik görevi birden üstlendiklerinden ölümüne çalışanlar ve işten kaçanlar!“

„Bu sefer gerçekten haklısın“ dedi Herbert,

„Ben böyle birisini tanıyorum, bütün görevlerini bıraktı, şimdi ise hiç bir şey yapmıyor!...“

„Senin, materyalizmden anladığın şey“

diye devam etti Öğrenci;

„Zenginlik biriktirmek, yalan söylemek, insanları dolandırmak, sömürmek ve ezme-ktir. Tüm bunlar egemen sınıfların özellikleridir!"

„Ben zaten bunu demek istemiştım" diye araya girdi Herbert.

„Biz düşüncelerimizi anlaşılır hale getirmeliyiz" diye cevap verdi Öğrenci,

„Eğer bunu becere-
mezsek, en iyi düşünce
bile bir işe yaramaya-
cak, bir aptalı bile
ikna etmeyecektir!"

„Bak bu çok doğru" diye onayladı Herbert.

„Açgözlülerin mate-
ryalizmini biz redde-
diyoruz" dedi
Öğrenci.

„Biz başka materya-
lizm, felsefedeki ma-
teryalizmin taraftar-
larıyız!..."

„Gerçekten, felsefe
nedir ya?" diye sordu
Herbert.

„Bu maddeyle ruh arasındaki ilişkinin öğretisidir!..." Eski Yunanlılardan başlayarak, Emanuel Kant, Hegel, Karl Marks, Friedrich Engels, ve Lenin'e kadar bütün filozoflar, sürekli bu sorun üzerine kafa yormuşlardır! Dünyada belirleyici olan hangisidir, madde mi ruh mu?..."

„Bu soru o kadar önemli mi?" diye sor-
du Herbert.

„Eğer biz bu soruyu, tutarlı bir şekilde ve bilimsel olarak açıklayamazsak, idea-
listlere karşı hiç bir zaman tutarlı bir mü-
cadele yürütemeyiz!" diye cevap verdi
Öğrenci.

„İdealist düşüncelere karşı neden tutarlı bir mücadele yürütemeyiz?" diye sordu Herbert.

„Biz hiç bir zaman tüm dinlerin kaynağını, ruhi inançları yok edemeyiz!" dedi Öğrenci.

„Papazlar, imamlar dünyanın tanrı ta-
rafından yaratıldığını ve tanrısında bir ruh
olduğunu iddia ediyorlar. Onlar dünyada
önce tanrısal ruhun
var olduğunu söylüyor-
lar!"

„Ah bu tabii ki saçma,
dünya eskiden beri vardı
ve tanrılar hiçbir zaman
varolmadı" dedi Herbert.

Öğrenci devam etti;

„Burjuva filozofları da
papazlar gibi aynı şeyi id-
dia ediyorlar; düşünce bi-
rincildir, madde ona tabi-
dir, onların inancına göre
dünyayı ruh yönetiyor...
ama onlar kendi ruhların
tanrı olarak adlandır-
mıyorlar, onlar buna idea
diyorlar; yani idea

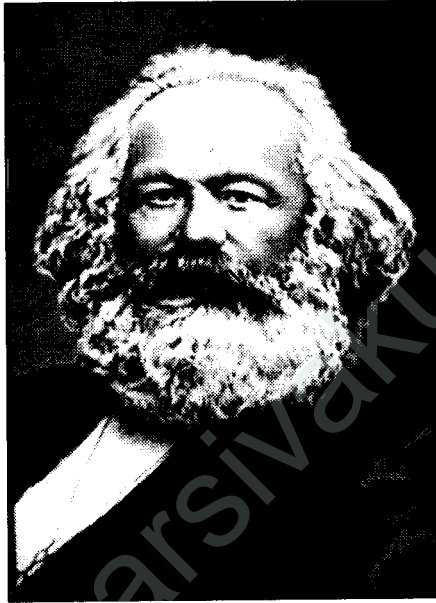
dünyayı yönetiyor!..."

„Öyleyse o zaman idea, burjuva fi-
lozoflarının örtülü tanrısı olmuyor mu?"
diye sordu Herbert.

„Tamamen haklısın" diye cevap verdi
Öğrenci.

„Evet ama bizim dünya görüşümüze ne
oldu" diye sabırsız bir biçimde sordu Her-
bert.

Öğrenci gözlüklerini silerek devam etti,
„Biz tersini iddia ediyoruz. Biz, ruhun
değil, maddenin belirleyici olduğunu id-
dia ediyoruz. Biz, ilkönce maddenin
var olduğunu, ruhun ondan sonra geldiğini

(H.) Karl Marx
1818, Trier-1883, Londra

söylüyoruz!"

Herbert düşünerek sordu:

„Bak sen bu işe, bu iş bayağı karışık ya... Fakat maddenin ilk olduğu, ruhun ondan sonra geldiği nasıl ispatlanır?"

„Ben sana bunu göstereceğim" dedi Öğrenci gülümseyerek,

„İşte bu maddeye bir örnektir" dedi, genç arkadaşının ayağına dokunarak."

Daha sonra,

„Bunun arkasında da ruh var" dedi, arkadaşının alınına yavaşça vurarak.

„Aha, sen düşünceleri demek istiyorsun." Diye cevap verdi Öğrenci.

„Evet düşünceleri demek istiyorum ben" dedi Öğrenci. „Şimdi onları insan vücudu ile bağıntı içinde ele alacağız.

„Sen beni epey meraklandırdın" dedi Herbert.

„Filozoflar sürekli şu soruyu sorarlar" diye devam etti Öğrenci,

„İnsanın düşünceleri nereden gelir, düşünce nedir, düşünceler insandan bağımsız olarak var olabilirler mi?"

„Eğer insan ölürse artık düşünemez" diye cevap verdi Herbert.

„Gördünmü, işte burjuva filozofları tam da bunu reddediyorlar" dedi Öğrenci.

„Onlar ruh maddeden önce vardır diyorlar ve insan düşüncesinin de insan vücudundan bağımsız olarak varolduğu sonucunu çıkarıyorlar...!"

„O zaman onlar saçmalıyorlar" dedi Her-

bert.

„Burjuva filozofları ve bütün din adamları bu saçmalıkların arkasına gizleniyorlar" dedi Öğrenci.

„Din adamları sadece tanrının, burjuva filozofları sadece ideanın bağımsız olarak varolduğunu söylüyorlar!..."

„Peki biz ne diyoruz?" diye sordu Herbert.

„Biz dünyada varolan herşeyin madde olduğunu söylüyoruz" diye cevap verdi Öğrenci.

„Madde, katı, sıvı, gaz gibi çok değişik şekillerde varolabilmektedir, bir taş hiç düşünebilir mi?"

„Hayır, bir taş düşünemez" diye cevap verdi Herbert.

„Taşın duygusu var mıdır" diye sordu Öğrenci.

„Hayır taşın duygusu yoktur" diye cevap verdi Herbert.

„Taşın duygusu yoktur" diye devam etti Öğrenci,

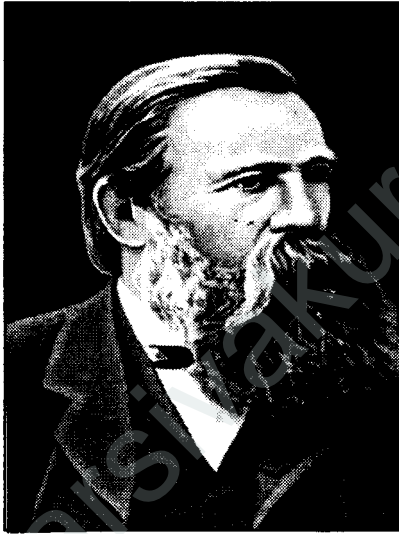
„Bunun için taşın alçak örgütlü bir madde olduğu söylenir, bu yüzden o düşünemez... Peki bir köpek düşünebilir mi?"

„Bizim köpeğimiz vardı ve çok akıllıydı, kapı zillerini bile çalıyordu. Bana göre o düşünebiliyordu" dedi Herbert.

„Köpeğin her hayvan gibi duyuları vardır, senin akıllı köpeğin, düşüncenin ilk basamaklarını geliştirdiği varlığının sınırına erişmiş" dedi Öğrenci.

„Köpeğin bir insan kadar akıllı mıydı?" diye sordu Öğrenci.

„O kadar da değil" diye cevap verdi Herbert.

Friedrich Engels
1820, BarmenTrier-1895, Londra

„ Her halükarda köpek, duyuları sayesinde taştan çok karmaşık bir biçimde örgütlenmiştir" dedi Öğrenci.

„O, bir sinir sistemine sahip olup acı ve sevinç duymakta ve sahibi çok mutlu olduğu zaman bunu anlamaktadır; fakat doğru bir biçimde düşünme yeteneğine buna rağmen sahip değildir!"

„Onun beyni yok" araya girdi Herbert.

„Köpeğin beyni var, ama daha az gelişmiş! İnsanlarda durum nasıl sence?" diye sordu Öğrenci.

„Onların büyük beyinleri var" diye cevap verdi Herbert.

„Onlar bu beyinleri ile düşünüyorlar ve bu onları hayvanlardan ayırıyor" dedi Öğrenci ve şu soruyu ekledi:

„İnsan beyni olmadan düşünebilir mi?"

„Bu mümkün değil" dedi Herbert.

„Eğer bir doktor senin kafatasını açıp, içinden beynini alıp masanın üzerine koyarsa bu beyin düşünebilir mi?" diye sordu Öğrenci.

„Hiç bir zaman" diye karşılık verdi Herbert.

„Neden hiç bir zaman" diye sordu Öğrenci.

„Kan dolaşımı eksik, gözler eksik, kulaklar, tat alma duyusu, dış duyumları beyine ileten bütün duyu organları eksik. Dış duyumlar olmadan beyin hiç bir şekilde düşünemez" dedi Herbert.

„Yani beyinin bütün düşünme yeteneği tamamen vücuda mı bağlı?" diye sordu Öğrenci.

„Elbette" diye cevap verdi Herbert.

„Beyin olmadan asla bir düşüncenin olabileceğine inıyor musun?"

„İnanmıyorum" dedi Herbert.

„Beyin bir madde midir" diye sordu Öğrenci.

„Beyin bir maddedir" diye onayladı Herbert, „O, gri ve yapışkan bir maddedir."

„Ama o maddenin en yüksek biçimde örgütlenmiş bir biçimidir, o düşünme yeteneğine sahip bir maddedir!..."

„Şimdi herşeyi daha iyi anlıyorum" dedi Herbert.

„Ve şimdi biz, ruh maddenin bir işlevidir dediğimizde, ne dediğimizi anlayacaksınız" dedi Öğrenci. „Biz bununla, madde ilk başlarda çok alçak biçimlerde vardı, daha sonra bu madde çok karmaşık biçimlerde gelişti ve bu gelişme çok basit canlılardan insanlara kadar

devam etti demek istiyoruz."

„Ama bu çok uzun zaman aldı" dedi Herbert.

„Maddenin bileşimi, insan beyninde düşüncüyü oluşturacak biçimlere ulaşması milyonlarca yıl sürdü" dedi Öğrenci.

„Yani insan önce düşünmeyen bir varlık mıydı?" diye sordu Herbert.

„Evet, yüzbinlerce yıl önce durum böyleydi, insanın bilinciyle, hayvanlar aleminde yavaş yavaş ayrılması çok uzun bir zaman dilimini kapsamaktadır. İlk önce hayvan olarak insan vardı, daha sonra şimdi bildiğimiz insan gelişti... İlk önce madde vardı... düşünce daha sonra gelişti!..."

Immanuel Kant
1724 - 1804, Königsberg-Prusya

„Aslında kavraması kolay" dedi Herbert.
„Madde olmadan düşünce de olamaz!"
„Melemek nasıl koyunların özelliği ise, düşüncede maddenin öyle bir özelliğidir!" dedi Öğrenci.

Herbert'in yüz hatları, onun kafasında yeni bir düşünce olduğunu gösteriyordu:

„Bizim kullandığımız materyalizm kavramı madde kelimesinden mi geliyor?" diye cevap verdi Herbert.

„Tam da öyle" dedi Öğrenci, yavaş yavaş uyanan genç arkadaşının gözlerine bakarak.

„Çünkü bizim için madde birincil; ruh ve idea veya düşünce ikincil olup, maddenin gelişmesine bağlıdır... Bu yüzden biz kendimize materyalist diyoruz!"

„Ve bunun tersi görüşü savunan, düşünceyi, ideayı veya ruhu birincil ve belirleyici olarak görenlere, 'idea' kelimesinden yola çıkarak idealist diyoruz" diye tamamladı Herbert.

„Bunu aklının bir köşesine yaz! Bu sorun, bütün filozofları materyalistler ve idealistler olmak üzere iki büyük kampa bölen, tüm felsefenin en temel sorunudur!" dedi Öğrenci vurgulayarak.

„Dünyada belirleyici olan ilk nedir?... Madde mi yoksa ruh mu?... Materyalistler buna; ruh maddeden türemiştir diye, burjuva filozofları ise; idea veya ruh maddeyi hiçten yaratmıştır diye cevap verirler.

„Gelecekte ben bunu artık çok iyi ayırt edebilirim" diye cevap verdi Herbert.

„Bizim felsefi materyalizmimiz, açgözlülerin materyalizminden temelden farklı bir şey"

„Biz bunları kesinlikle birbirine karıştırmamalıyız" dedi Öğrenci.

„Ama burjuvazi bunu tersine çeviriyor,

onlar bizim kullandığımız materyalizmden sürekli olarak kötü anlamda bahsediyor!" diye yakındı Herbert.

„Egemen sınıflar her zaman şeyleri tersine çeviriyor" dedi Öğrenci. „Onlar dünyaya hep yalan söylüyorlar, çünkü onlar dünyanın değiştirilmesini engellemek istiyorlar. Onlar, 'ruhun gücü' üzerine vaazlar vererek, işçi sınıfının maddi şiddet aracını, fazla gürültü çıkarmadan kendilerine bırakmasını istiyorlar!"

„Ve idealizm kavramıyla da aynı şeyi yapıyorlar" dedi Herbert. „Hep komik bir şekilde ruha olan inancını ortaya koyuyorlar, aslında hepsi en cimri cinsinden bakkal gibi davranıyorlar!"

„Felsefi materyalist, insan düşüncelerinin etkilerini kabul eder; fakat tanrı ve ruh üzerine masallara... ve bu gibi şeylere inanmız!" diye karşılık verdi Öğrenci.

„Biz, burjuva felsefesini çöllerde kovalamalıyız" diye mücadeleci bir biçimde cevap verdi Herbert.

„Merak etme bunu başaracağız" dedi Öğrenci gülerek. „Çünkü, burjuva veya idealist felsefeyi karşı mücadelede, bilimin sonuçları bizim tarafımızda, bu yüzden mutlaka biz kazanacağız! Burjuva felsefesi dine dayanıyor, insanların kafasını karıştırıyor, o küflenmiş ve katılaşmıştır!"

„Bu çok ilginç bir konu konu, bu konu üzerinde bir daha ne zaman konuşacağız" diye sordu Herbert.

„Bu çok geniş bir konudur" dedi öğrenci,

„Yüzlerce akşam bu konu üzerinde konuşabiliriz. Senin başını da epey ağrıttık, en iyisi bugün burada bırakalım." diyerek birbirlerinden ayrıldılar.

*Sol Viraj, 1931 Yıllığı, sayı 4, sayfa 18

DEFINITION: VOLK, NATION, MINDERHEIT

Es existieren immer unterschiedliche Meinungen darüber, ob die Kurden ein eigenständiges Volk sind oder nicht. Nicht nur der Begriff "Volk" steht zur Debatte, sondern auch Nation und Minderheit. Es gibt keine allgemeingültigen Definitionen, mit denen die Begriffe Volk, Nation und Minderheit zu fassen wären. Es gibt lediglich Beschreibungen, auf die sich die internationale Politik bzw. die Wissenschaft verständigt hat.

Der heute Begriff "Volk" ist erst im 18. Jahrhundert als politischer Begriff entstanden. Die ursprüngliche Bezeichnung dafür war "Heerhaufe" oder "Gefolgschaft". Er bezeichnet im allgemeinen eine große, historisch gewachsene Gemeinschaft von Menschen, die eine ähnliche genetische Abstammung, gleiche Sprache, ähnliche Lebensgewohnheiten (Sitten) und ein Zusammengehörigkeitsbewußtsein verbindet. Ein Volk ist ein lebendes, offenes System höherer Ordnung, das aus den Untersystemen Population, materieller Kultur und psychosozialer Komplex zusammengesetzt ist. Die voneinander verschiedenen Systemeigenschaften beeinflussen einander und werden genetisch durch Tradition weitergetrieben.

Wenn sich die Bestimmungsfaktoren verändern, dann ändert sich auch das Volk. Die Sprache kann durch Neuschöpfungen, Fremdwörtern oder durch die Übernahme einer anderen Sprache verändert werden. Die Kultur verändert durch Traditionsrevolution, Kulturaustausch, Assimilation. Der Lebensraum kann sich durch Wanderungen und politische Umstände ändern. Das Zusammengehörigkeitsbewußtsein

wird aus Gemeinsamkeit in Tradition und Schicksal gebildet.

Eine rechtliche Definition des Volkes gibt es nicht, und die Frage, wer das Selbstbestimmungsrecht ausübt, ist umstritten. Die gängige Definition bezieht dabei die Aspekte Schicksalsgemeinschaft, gemeinsames kulturelles Erbe, gemeinsame Identität mit ein, wobei ein Volk im juristischen Sinne darüberhinaus in der Lage sein muss, das Selbstbestimmungsrecht auszuüben. D.h. es muss in der Lage sein, über Souveränität, Zusammenschluss mit anderen, Anschluß oder einen anderen Status zu entscheiden. Voraussetzungen dafür sind: Das Volk muss ein kompaktes Siedlungsgebiet aufweisen und nach Größe und sozialpolitischem Entwicklungsstand in der Lage sein, einen staatlichen oder zumindest autonomen territorialen Herrschaftsverband zu erreichen.

Die "Nation" ist ein Volk, der Teil eines Volkes oder ein Verband mehrerer Völker, die jeweils im Laufe der Geschichte zur Bildung eines eigenen Staates gelangt sind. Sie weist ein zentralisiertes politisches System auf und setzt sich aus sozialem geschichteten, wirtschaftlich spezialisierten und auch in anderer Weise heterogenen Populationen zusammen, die ein bestimmtes Territorium bewohnen. Eine Nation enthält über das Zusammengehörigkeitsgefühl hinaus ein staatspolitisches Willenselement, das nach einer Vereinheitlichung der kulturellen Normen strebt.

Eine weitere Lexikon-Definition: Der

Begriff bezeichnet eine soziale Großgruppe. Merkmale können sein: Gemeinsame Abstammung, gemeinsames Wohngebiet, gemeinsame Sprache, gemeinsame Religion „gemeinsame Welt- und Gesellschaftsvorstellungen, gemeinsame Rechts- und Staatsordnung, gemeinsame Kultur, gemeinsame Geschichte. Das Selbstverständnis hängt dabei auch von der Intensität der Kommunikation ab. Nationen sind das Ergebnis geschichtlicher Prozesse, eine allgemeingültige Definition ist nicht möglich. Das Bewußtsein bestimmt die Zugehörigkeit zu einer Nation.

Eine "Minderheit" ist eine Bevölkerungsgruppe, die sich von der Mehrheit durch bestimmte personale Merkmale (Rasse, Sprache, Religion, Moral, soziale Funktion) unterscheidet. Der Begriff ist eng verknüpft mit der Diskriminierung solcher Gruppen aufgrund von Vorurteilen. Die soziale Stellung der Minderheit wird bestimmt von den Werten, Normen und Konflikten in der herrschenden Gesellschaftsmehrheit. Der Grad der Diskriminierung wird entscheidend vom Grad der Unsicherheit und Aggressivität der gesellschaftlichen Gesamtsituation bestimmt.

Minderheiten können wie Klassen relativ offen oder geschlossen sein. Juden, Chinesen und Griechen in den Vereinigten Staaten beispielweise, Moslime in Indien, Japaner in Brasilien sind geschlossene Gruppen und heiraten vorzugsweise untereinander (Endogami), und zwar freiwillig. Die Schwarzen in den Vereinigten Staaten oder Südafrika tun dies nicht aus freier Wahl, sondern weil Mischehen aufgrund der von der übrigen Bevölkerung entgegenbrachten Feindseligkeit diskriminiert oder unmöglich sind. Andere Grup-

pen, wie etwa die Schotten und Deutschen in den Vereinigten Staaten oder die Italiener in Brasilien, sind beispielweise für offene Gruppen, sie bewegen sich gewöhnlich auf die Assimilation, den Verlust der eigenen Identität als Minderheitsgruppe zu.

Minderheiten, die von aussen kommen, betreten eine bestimmte Staatsgesellschaft in der Regel unter unvoreilhaftigen Bedingungen. Sie kommen entweder als Auswanderer, die das in ihrer Heimat bestehende System nicht länger hinnehmen wollten, oder als Angehörige eines besiegten Volkes, das in Eroberungs- oder Expansionskriegen überrollt wurde, oder als Menschen, die mit Arbeitsverträgen ausgestattet in eine fremdes Land gehen. Solche Minderheiten verfügen über eine "Adaptive Kapazität", die es ihnen ermöglicht, in der jeweils besonderen Situation zu überleben und voranzukommen. Ist die Gesellschaft, in der sie leben, von individuellem Wettbewerb um höhere soziale Positionen geprägt, dann kann es für die Minderheiten vorteilhaft sein, sich durch Endogamie abzugrenzen, und in eigenen Wohngebieten pluralistische Ziele zu verfolgen.

Wenn die Minderheiten aber zu sehr ihre eigene Solidarität zu wahren und zu stärken versuchen, werden sie leicht von der Mehrheit als Fremdkörper empfunden und zum Sündenbock bei politischen Fehlschlägen mißbraucht. Die Juden in Deutschland und Polen, hinduistischer Inder in Ost- und Südafrika, Chinesen in Indonesien und Muslime in Indien sind Beispiele für erfolgreich angepasste Minderheiten, die Opfer von Massenmord und Massenvertreibung wurden

Das "ICH" eines Menschen

Mehmet Gülerüç

Wir sprechen das Wort "ICH" jeden Tag aus ich mache, ich komme, ich so und so so... Hat jemand sich vielleicht überhaupt gefragt, was das "ICH" eines Menschen ist?

Wir sind Menschen, wer können sprechen, lesen, schreiben usw. Der Charakter ist wichtig im Leben. Das "ICH" die inneren Werte eines Menschen ich kann nicht wissen, wie die Menschen aussehen oder wie sie charakterlich sind.

Wir verändern uns jeden Tag, jede Woche, jedes Jahr. Das ist immer so gewesen. Ich muss mich nicht bewußt verändern, weil ich mich sowieso immer verändere, obwohl ich das nicht will, verändere mich.

Man verändert sich immer. Wenn wir Bilder von vor zehn Jahren anschauen, merken wir, wie weit wir uns verändert haben. Wenn ich aus einem Land in ein anderes Land ziehe, verändere mich dort. Ich werde dort neue Freunde erwerben. Ich beginne dort ein neues Leben. Ich muss dort die Kultur und die Traditionen aus verschiedensten Ländern kennenlernen. Ich muss mich anpassen oder ich muss sie akzeptieren.

Dieses "ICH" wird durch den Mitmenschen, durch die Freunde, durch die Eltern, durch den Lehrer sogar durch Bücher verändert oder beeinflusst. Sie brin-

gen uns immer mehr Erfahrungen vergleichen. Sie bringen uns immer mehr Erfahrungen und wenn wir uns mit diesen Erfahrungen vergleichen und auf sie reagieren, würden wir uns verändern.

Auch wenn ich meinen Arbeitsplatz wechsele, wenn ich Bücher lese, werde ich beeinflusst, passe ich mich an oder werde starrer in meinen bisherigen Ansichten.

Jeder hat sein eigenes Leben und jeder hat verschiedene Veränderungen durchlebt. Die Summe der angeborenen, anerzogenen, angepaßten Lebensart macht das "ICH" aus.

Die Veränderungen sollen aber begrenzt werden. Ich darf meine Identität und meine Kultur nicht aufgeben. Wenn ich meine Identität und meine Kultur verlasse, werden meine Eltern und meine Mitmenschen nicht erkennbar. Sie würden fremd. Wenn ich meine Identität verliere, kann mich auch nicht verändern. Ich kann damit meine Familie, meine Fremde nicht verstehen. Der Identitätsverlust ist auch die Aufgabe des "ICH". Das macht krank, zerstört den Lebenswillen.

Jeder muss vom Leben irgendwas mitkriegen. Man muss Beobachter sein. Damit man die Nachteile sieht und sich verbessert und verändert, um korrekt zu werden. Somit wird das Leben leichter. Wir sind Menschen. Wir können nie Vollkommen werden. Aber wir können uns immer verbessern.

Belleğin derinliklerine inmek

İhsan Türkmen

On adım önce yanımdan geçen kadının sürdüğü mayhoş parfüm kokusunu alıyorum hâlâ, yokuşlarından birini çıkarken hayalet şehrin.* Aynı koku bana eskiden kalma bir kokuyu hatırlatıyor. İlginç bir duygu, Almanya'ya geldiğimden beri ilk defa, burada yaşadığım ya da duyumsadığım bir şey, bana geçmişten bir şeyleri hatırlatıyor. Buradayken, daha önce sık sık yaşadığım, „Reankarnasyon"a delil olarak gösterilen, „bir önceki hayatında yaşadığın anı tekrar yaşamak" duygusunu bile hissedemiyorum. Beni buraya bağlayan hiç bir şeyin olmadığına farkına varıyorum. Tümüyle yeni bir yaşamın içindesin. Başarabilirsen, gelecek için, kendine bir geçmiş kurmaya uğraşıyorsun. Bir an geçmişimle ilgili olarak neleri hatırlayıp, neleri hatırlayamadığımı düşündüm. Bunun için de başlangıç olarak çocukluk yıllarımı seçtim. Şimdi belleğimin derinliklerine inip, en eskisine ulaşmaya çalışıyorum çocukluğumun.

Ne garip, ilkokula başladığımın öncesi-ne dair hiç bir şey hatırlamıyorum. Tekrar kendimi zorluyorum; esikinin gizemini çözmeye çalışan bir arkeolog titizliğiyle didik didik ediyorum tüm hücrelerini beynimin; ama yok, hiç bir şeye ulaşamıyorum yine...

Fazla düşünmeden, yine o ilk okul yıllarına dönüyorum. Yanında camii, içinde bir ilkokul, ortaokul ile öğretmen ve ebe lojmanlarının bulunduğu tek tük ağaçlı ko-

caman bir bahçe. Burası benim okulumdu. Okul evimize pek de uzak değildi. O yüzden 5 yaşında başladığım ilkokula, anne anne-baba nezaretinde değil de tek başıma gelmişim -zaten ilk saatten sonra da kaçmışım-. İkinci gün yan komşumuzun çocuğu ile beraber gittim. O benden bir sene önce başlamış, ama sınıfı geçememişti. Onunla aynı sınıfa gidiyorduk. Elimde renk renk sebze torbasından çantam, içinde yeni kaplanmış defter, kalem, silgi, mendil, bir avuç fasulye ve oçcox (kalemtıraş). Fasulyeleri abaküs niyetine kullanıyorduk.

1-A şubesi. İlk öğretmenim komşum, aynı zamanda okul müdürü olan Mıli Hase idi. Bize beş ay öğretmenlik yaptı. Yerine kadrolu öğretmen gelince de, esas görevi olan müdürlüğe döndü. 5 aylık dönem içinden hatırladığım tek şey kaval ile çok güzel „Gelin Ayşe"yi çalmasıydı. Ondan sonra ve ilkokul üçüncü sınıfa kadarki öğretmenim de geleneği takip ediyordu. O da çok güzel mey çalıyordu -ya da o zamanlar bana hoş geliyordu-. Maharetleri bunlar ile sınırlı değildi. Aynı zamanda para ile fotoğraf çekiyor, kendi lojmanında tuhafiyecilik yapıyor, tavşan besliyor ve ava da çıkıyordu. Hatta bir gün geri tepen silahı yüzünden, bir hafta bandajlı bir burun ile dolaştı. Tabii bunu çok sonraları öğrendik.

İlk üç senemiz gazete manşetlerini okuyup, kendi adımızı yazacak kadar okuma-yazmayı öğrenerek, tavşan besleyerek,

* Wuppertal; Almanya'nın ilk yerleşim birimlerinden biri olduğu için, „hayalet şehir" deniliyor.

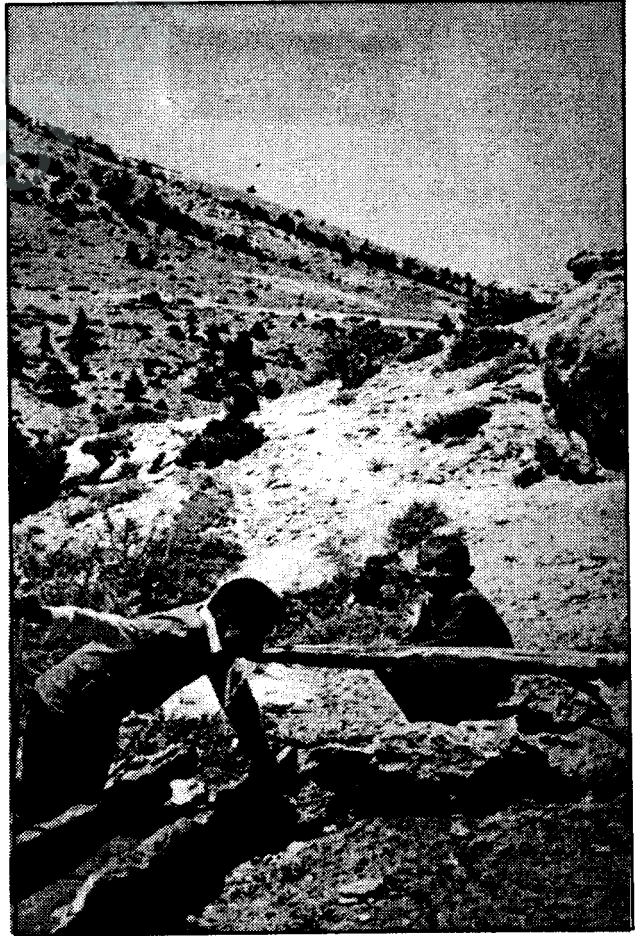
sınıfça bol bol fotoğraf çektirerek, müzik kültürümüzü zenginleştirerek ve öğretmenimizin çocuğuyla en çok kim ilgileyecek diye yarışarak geçirdik. Haa, bir de tebeşire „çemeşir" ya da „çamaşır", öğretmenede „örtü" ve „örtmen" demesini öğrendik.

3. sınıf. Şube: 3-A. Öğretmenimiz Ali Akmaz. Kendi tabiri ile „Ali Akmaz, suya batmaz." Ellerinin üzerinde güzel yürüyor ve karate de bildiğini söylüyordu. O okula geldikten sonra, tüm öğretmenlerin atletizim konusundaki kabiliyetleri teker teker ortaya çıkmaya başladı. Merdivenleri altışar altışar çıkandan tutun, tek elle bayrak direğine çıkan öğretmene kadar, herkes her fırsatta yeni bir şeyler deniyordu. Öğretmenimiz hergün okul çapında yeni bir rekora imza atıyor, bizi gururlandırıyor; onu çok seviyoruz.

O dönemler her şey o kadar güzeldi ki, öğle tatillerinde bile okulun bahçesinden ayrılmıyorduk. 4. sınıfta yine aynı öğretmen tarafından eğitim görüyorduk. Sene 1980. 12 Eylül Darbesi. Okullar yeni açılmış veya açılacak, tam olarak hatırlayamıyorum. Artık Kürtçe konuşmak ya-saktı bize. Ondan sonra ilk ordada Kürtçe konuşmaktan utanıp, Türkçe konuşmamız gerektiğini öğrendim. Cezası vardı Kürtçe konuşmanın. Ev dahil, her yerde Türkçe konuşmaya özen gösteriyorduk. Öğretmenler tarafından görevlendirilen, fakat bizim bilemediğimiz bazı öğrenciler, hiç farkında olmadan ara deftere ismimizi yazıyordu. Kelime başına 1 lira; yediğimiz dayak ise cabası. Hepimiz borçluyduk. Halen de dev-

letin gizli borç-lularınız. Yakalandığımız zaman, hesabı şaşırılmamak, gerekirse hakkımızı savunabilmek için fax rulosu gibi defterlerimize birer çizik atıyorduk. Artık hepimiz „Suya Batmaz" Bey'den nefret ediyorduk. Ona Mit diyorduk. MİT'in ne olduğunu ise bilmiyorduk. Bizden daha büyükler, kızgın bir edayla onun için MİT diyorlardı. Biz de bunu kolayca benimsemiştik.

İlk dönem bitmeden tayinini kaldırdı. Çok „sevdiğimiz" öğretmenimizden kurtulmuştu artık. Onun yerine yeni bir stajyer öğretmenin geleceğini duymuştuk. Kendisi sosyal bilgiler branş öğretmeni idi. Daha o gelmeden taksicilik yapan babası, sınıfa elinde bir torba

bizim köylü, hem de solcusundan bir öğretmendi. Halbuki bizi nelerin beklediğini bilmiyorduk. Kürtçe konuştuğumuz için en çok o bizi dövdü. Bizi en çok kömürlüğe o hapsetti. O şimdi özel bir dersanede, özel bir öğretmen. Hâlâ solcu hem de?... 1996 yılının sonlarına doğru onunla Ankara'da bir partinin genel kongresinde karşılaştım. Aynı köylü olduğumuz için, bizim yanımıza oturmayı tercih etti. Oturur oturmaz, Kongresine katıldığımız partiyi „ulusal mücadelenin yol ayrımı" diyerek eleştirmeye başladı. O kadar sinirlenmeme rağmen ona cevap vermedim. Sadece alaycı bir bakışla onu seyretmekle yetindim. Onun ilk gördüğümde, kaç seneden sonra, ona karşı olan nefretimin bir katre olsun eksilmeyip, kat kat arttığını hissettim. Daha sonra biraz daha yukarı çıkıp, tesadüfen benim yanıma oturdu. Biraz baktıktan sonra beni tanıdı. Ne yaptığımı sordu. Ne iş yaptığımı yanımdakiler söyledi. Aldığı cevaptan sonra, yüzünde nefret kaynağı olan, bir tebessüm ve gururlu bir ses tonu ile elini omuzuma vurup, „kimin öğrencisi..." diye, sözüm ona kendine pay çıkartmıştı. Onunla ne o gece, ne de ondan sonra hiç konuşmadım. 4. sınıfı bitirdikten sonra, o, Ankara'da lise öğretmenini olarak göreve başladı.

5. sınıf. Beş sene, beş öğretmen. Yeni öğretmenimiz 12 km uzağımızdaki Kozanlı isimli bir Türk köyündendi. Onun Türk olması başta bizi çok korkutmuş olmasına rağmen, ileriki sürelerde Kürtleri çok sevdiğini öğrendiğimiz zaman rahatlamıştık. Zaten yüzünü de pek fazla göremiyorduk. Bütün derslerde matematik işliyorduk. Ders başında sınıfa gelir, birden teker teker bine kadar yazmamızı isterdi. Canı istediği zaman gelip kontrol

eder, imzasını atar. „binden teker teker, bire kadar yazın" derdi. Bu sıkı matematik yüzünden hiç bir sınıf „çarpım tablosu" konusunda bizim ile yarışmıyordu.

Okul bizim için yine güzelleşmeye, eğlenceli olmaya başlıyordu. Artık rahatlıkla Kürtçe konuşabiliyorduk. Dayak da yoktu. Çoğu zaman okul hademesinin gözetiminde, dışarıda „fize" dediğimiz koşmaca oynunu oynuyorduk. Hepiniz bilirsiniz. Bir grup ebedir, diğer grup kaçan. Kaçanların hepsi yakalanırsa ebelik ve kaçan sırası değişir.

O yıl okulda, çevre köylerden okulların da katıldığı bir yarışma düzenlendi. İlk o yarışmada „ilim ve irfan" adına ne kadar geride olduğumuzu farkettilik. 5. sınıflar kategorisinde bizim sınıfı, ikisi Bulgar göçmeni, biri ilkokulun yarısını Ankara'da okumuş üç kişi temsil etti. Sınıfımızı temsil edenlere çok güveniyorduk. Ama sonuç tam bir fiyasko olmuştu. Yirmi sorudan beşine cevap verebilmiş, ilk turda elenmiştik. Geometri, aritmetik, çember, mağma, fotosentez gibi kelimeler, o yarışmadan ortaokul yıllarına kadar, anlamını bulamamış karmaşık bir terminoloji olarak belleğimizi işgal etti.

Koskoca bir beş yıldan, okul dışındaki ayrıntılara girmeden hatırladıklarım bu kadar. Hepsi de beni sarsan; hatırlayıp da gülemediğim anılar!..

Okuyucuya not: Biliyorum, bu köşede daha çok mülteci mektubu tarzında yazılar gördünüz. Ama oturduğun yerde mektup yazmak çok zor bir şey. Daha çok yoğunluk ve duygu ile ilintili... Bunları yakalayamadığın zaman, yazdığın yazı imgeler karmaşası dışında bir anlam taşımıyor. Böyle bir şeyde yapmacıklığa kaçtığı için beni rahatsız ediyor; sizleri de ettiği gibi.

Sorumluluktan kaçış

Bilal Akdeniz

Sorumluluk denince çoğumuzun aklına, ailemize, dostlarımıza, halkımıza vb.lerine karşı olan ve yerine getirmemiz gereken görevlerimiz gelir. Ama nedense kendimize karşı olan sorumlulukları yerine getirmeyi hep ihmal ederiz veya ikinci planda bırakırız. Evet, başkalarına karşı sorumluluklarımız olduğu yadsınamaz bir gerçek.. Ama bu sorumluluklardan dolayı, kendimize karşı olan sorumluluklarımızı görmemezlikten gelmenin de bir sorumsuzluk olduğunu unutmamalıyız.

„Önce kendime, sonra başkasına" ilkesi ilk bakışta bize bencilce gelebilir. Ancak, kendimize karşı sorumluluklarımızı yerine getirir veya kendimize birşeyler verebilirsek, başkalarına da bu anlamda daha çok yararlı olabileceğimizi gözardı etmemek gerekir. İşte o zaman, kendimizi dürüstçe yaşar, yaşama katkıda bulunur ve yaşama katılabiliriz.

Durumlar karşısında, kendimizi yokedercesine özveride bulduğumuz anlar olur. İşte bu anlarda, „neden diğer insanlar sizden daha değerliymiş gibi davranıyorsunuz" gibi bir soruyla karşılaşabilirsiniz. Merak ediyorum, böyle bir soru karşısında kaçımız doyurucu bir cevap verebiliriz. Aslında, kendimize değer vermenin de, kendimize karşı bir sorumluluk olduğunu ve bu sorumluluğu üstlenmemek için farkında olmadan çevremizdeki kişileri kullandığımızı unutuyoruz. Gerçekten de bazı durumlarda insanın

kendi sorumluluğunu üstlenmesi, bir başkasının sorumluluğunu üstlenmesinden çok daha zordur. Örneğin: Birinden kendimiz için bir şeyler istemekle, bir diğer insan için istemde bulunmanın çok farklı olgular olduğunu ve bunlardan en zorunun da kendimiz için istenilenin olduğunu biliyoruz.

Evet, bu anlattıklarım insanın kendine karşı sorumluluklarından kaçış mekanizmalarının bir kısmı ve buna benzer örnekler çoğaltılabilir. Ailemize, dostlarımıza ve halkımıza karşı sorumluluklarımız gelince, „Kine Em" vb. yayın organlarında yeterince dile getirildiğine inandığımdan, bu konulara fazla değinmek istemiyorum. Ama yukarıda anlatmaya çalıştığım, kendimize ve çevremize karşı olan sorumluluklarımız, kişilerin birbirleri ile ilişkilerinde iyi olan ile kötü olanı ayıran, davranışlarımıza yön veren kural ve değer yargılarının bir bölümü olduğunu ve bu değerlerin tek tek kişilerden öte, toplumsal bir konumda varolabileceğinin de altını çizmek istiyorum.

Bugün toplumumuzda iki ayrı eğilimin olduğuna inanıyorum. Bunlardan birincisi; dostluğu, sevgiyi, barışı, paylaşmayı ve yardımlaşmayı içeren eğilim. Diğeri ise; bencillige, bozup yıkmaya ve diktatör bir kişiliğe yatkın eğilim. Bütün insanlarda bu iki eğilimin varlığı sözkonusudur. Ama hangi eğilimin egemen olacağı, kişi-

nin doğduğu andan bugüne dek geçirdiği evreler belirler. Yani bizim içimizde gizli olan bu eğilimler, çevreden gelen uyarılarla pekişir. Destek ve dayanışmanın ağırlıklı olduğu bir ortamda yetişen bir insan, olumlu, yapıcı ve üretken bir yaşantı, kendini geliştirme imkanlarının olmadığı veya kendini gerçekleştirme yolları tıkalı olan bir insanda ise, bencil ve yıkıcı bir yaşam etkinlik kazanır.

Ancak bu, çevrenin bizim üzerimizde kesin bir yazgı oluşturduğu anlamına gelmez. Sevginin varolduğu bir ortamda yetiştiği halde, bencil ve bozucu

eğilimlerin egemen olduğu yaşantı şekillerinin çıkabileceği gibi, buna karşı, olumsuz koşullar içinde yetişmiş, ama kendisini yaratabilen insanlar da vardır ve bunların sayıları da azımsanamaz.

Bizim için önemli olan, yaşadığımız şartlar ve koşullar ne olursa olsun, kendimiz için dostluğu, sevgiyi ve barışı içeren eğilimleri hakip kılmaya çabalayıp, kendimize, ailemize çevremize ve halkımıza karşı sorumluluklarımızı en iyi bir şekilde yerine getirmek olduğuna inanıyorum.

Integrationsprozeß zwischen Isolations- und Assimilationsgefahr

Vom 16-18 Januar fand der 6. Kongress vom Jugendverband aus Kurdistan KOMCIWAN im sozialistischen Bildungszentrum „Salvador-Allende-Haus“ statt.

Am ersten Tag kamen Delegierte von KOMCIWAN aus 16 Städten Deutschlands in Recklinghausen an lernten sich kennen. Alle bereiteten sich auf die Nächsten 2 Tages vor, an denen es in die Tagesordnung richtig eingestiegen werden sollte.

Am Samstag den 17. Januar hielt ein Vorstandsmitglied seinen Vortrag zum Thema „Jugend im Integrationsprozess“, wobei fast alle Delegierten und Gäste

spannend und gespannt in die Diskussion eingezogen waren. Zusammenfassend wurde festgestellt, daß KOMCIWAN in der Integrationspolitik noch aktiver sein müßte. Diskussionen wurden auch während der Pausen fortgesetzt.

Mit der Bewertung des Tätigkeitsberichtes wurde es deutlicher, daß die von KOMCIWAN bundesweit eingeleitete Kampagne „NEIN ZUM KRIEGSDIENST- FRIEDEN JETZT!“ ihren Platz weiter auf der Tagesordnung behalten müßte, weil es einerseits eines der wichtigsten Probleme der jungen Immigranten ist und andererseits die Finanzierung des Krieges in unserem Land ver-

hindert. Periode und Inhalt unserer Zeitschrift „Kine Em“, Friedensdemonstration in Köln, 3-jähriger Bad-Boller Prozeß, Jugendcampings etc. waren die weiteren Diskussionsthemen.

Die Delegierten beschlossen die Kürzung der Vorstandsmitgliederzahl von 11 auf 7, die der bisherige Vorstand vorgeschlagen hatte. Nach wertvollen Ausreden wurde der Vorstand entlassen und ein neues 7 köpfiger Vorstand gewählt.

Das Schlußwort nahm ein Mitglied des neuen Vorstandes:

„...Wir werden uns nach unseres Kraftmühe geben, um ein besser organisiertes KOMCIWAN zu schaffen und unsere Zeit-

schrift „Kine Em“ in eine regelmässige Erscheinungsperiode herausgeben, natürlich mit Hilfe alle unserer Mitgliedervereine und ihrer Mitglieder.. Die Kampagne für Kriegsdienstverweigerung wird weiterhin durchgeführt werden weil auch wir gegen den schmutzigen Krieg gegen das kurdische Volk nicht schweigen können.“

Unter den Gästen waren u.a. 2 Mitglieder des Bundesvorstandes von **KOMKAR** und einen herzlichen Dank für die Grüßbotschaft des kurdischen Frauenverbandes **KOMJIN**, sich bei den netten Leuten vom **Salvador-Allende-Haus** zu bedanken, darf man selbstvesändig nicht vergessen.

KONFERANS

*100 Saliya Rojnamevaniya Kurdistan
90 Saliya Kovara Kurd Teavun û Terakki
80 Saliya Kovara JIN*

*Kürdistan Gazeteciliğinin 100. Yılı
Kürt Teavün ve Terakki Gazetesinin 90. Yılı
JIN Dergisinin 80. Yılı*

GOTARVAN / KONUŞMACI:

M. EMİN BOZARSLAN

Niviskar û Lêkolinvan / Araştırmacı-Yazar

- * 28.03.1998, 14.00h Sterkraderstr. 19, DUISBURG-Hamborn
- * 29.03.1998, 13.00h ALTERFEUERWACHE
Melchiorstr. 3, KÖLN- Ebertplatz
- * 04.04.1998, 15.00h TRAFHOHAUS Keplerstr. 22, MANNHEIM-Oststadt
- * 05.04.1998, 13.00h JUGENDHAUS ANNA
Gresenerstr. 20, STUTTGART- Bad Cannstatt
- * 12.04.1998, 17.00h Verein zur Förderung ethnischer Minderheiten
Bergmannstr. 35, 80339 MÜNCHEN
- * 13.04.1998, 14.00h KÜRDİSTAN İŞÇİ DERNEĞİ
Eberhardshofstr. 12, 90429 Nürnberg
- * 18.04.1998, 16.00h KÜRT DERNEĞİ, Schildstr. 12-19, 28203 BREMEN
- * 19.04.1998, 15.00h HAUS FÜR ALLE, Amandastr. 58 HAMBURG
- * 25.04.1998, 17.00h Paul-Lincke Ufer 44 A BERLIN-Kreuzberg

KOMKAR Yekitiya Komelên Kurdistan

Tel: 02203-93517-0 Fax: 02203-31126 E-Mail: vkomkar @ aol.com

„EKMEĞİ DE YAKTILAR”

Ömer Akineden

Yayın dünyasında geçtiğimiz günlerde **Munzur Çem**'in son romanı okuyucuları ile buluştu. Roman, „ **Pencinar Yayınları**”ndan ve 432 sayfa olarak çıkmış.

Roman, yazarın akıcı diliyle gerek doğa betimlemelerinde, gerekse romanda geçen olayların akışında okuyucuya büyük bir zevk vermekte. Yazarın her bir doğa betimlemesi gerçekten Kürdistan'ın o yörelerinde bulunmamış ya da yaşamının hiç bir evresinde Kürdistan'a gitmemiş bir kişinin belleğinde dahi bir manzara oluşturacak, daha doğrusu Kürdistan'da gezinti yaptıracak güçte. Hele bir de o yöreden iseniz, yaşadığınız bölgenin dağlarının, sabahlarının, akşamlarının, ovalarının, havasının, insanların, dostluğunun, sıcaklığının, bilcümle herşeyinin gözler önüne gelmesi, yaşanmışların tekrardan hafızalarda canlanması içten bile değil. Hiç kuşkusuz yazarın doğa ve insan aşkı, cümlelerinin ahenkli akışıyla okuyucunun içine dolmakta.

Romanda söz konusu kişiler -gerçi konu itibariyle yaşanmış olaylardan yola çıkılıyor- son derece itina ile seçilmiş ve yerleştirilmiş. Bir bütün olarak roman kahramanlarının yaşamları tamamıyla doğa betimlemeleri gibi abartısız, gerçekle paralelliği yansıtılmış. Bu da romana yazarın anlatım gücü ve yaşanan süreç hakkındaki net bilgisi ile birlikte konu sürekliliğinin de yanısıra verilen cümleler içi bilgilere rağmen okuyucuyu sıkmadan romana akıcılık kazandırıyor.

„ ...silah herşey demek değildir oğlum.

Bak, Mustafa Barzani'nin az mı Peşmergesi vardı? Az mı silahı vardı? Değil! Büyük bir gücü vardı ama yine de kaybetti.

- Silahın olmadı mı da bir şey yapamıyorsun baba.

- Silahınız olmasın demiyorum ki. Olun! Hem de iyi silahlarınız olsun! Fakat silah insanı sarhoş etmemeli. Devletler üç-beş tüfekle yıkılmaz, bunu unutmamak gerekir. Hepiniz, bütün partiler, bütün dernekler tek tek bütün insanlar birlik olup elele vermelisiniz. Birleşin ve akıllı politika izleyin! Birlik oldunuz

mu gücünüz artar, halk da size daha çok güvenir, daha fazla destek verir..." (bkz. sayfa 143)

Romanda baştan sona işlenen aslında bir süreç. Her ne kadar konu, roman kahramanlarının o dönemde yaşananların bütünselliği içerisinde yaşadıkları gerçeklerin yansımaları olsa da yazar bir bütün olarak belirli bir dönemi mercek altına yatırmış. Kürt halkının özgürlük mücadelesini hem ulusal düzeyde, hem de tek tek bireyler bazında irdeleme yöntemi ile bir dönemin siyasi gelişim ve gidişatını çarpıcı ayrıntılarıyla vermiş.

Bir tarafa umudu koyarken diğer tarafta acıyı yaşatmış, bir tarafta sevgiyi işlerken aynı anda zulümün iğrenç yüzünü göstermiş, yaşatmış romanda yazar. Ancak, Kürt insanındaki mücadeleyi de her zaman yüceltmiş, insanların direngenliğinden dem vurmüş. Bu arada gözü kara atılımların; birşeylere rağmen yapılanların yarattığı acıların bedellerinin de çok ağır ödendiğini de gözler önüne sermiş. Dayatılanla doğru yapılması gereken arasındaki tercihin ve aradaki farkın belki de dönüşsüz sonuçları, hatta keşke olmasaydı gibisinden hayıflanmaları da irdelemiş, çoğu değerlendirmeyi direkt vermektense okuyucunun kendisine bırakmış.

Romanda işlenen konunun zaman itibarıyla yaşadığımız son yıllar içerisinde geçmesi güncelliği de beraberinde yakalamış. Şu ya da bu şekilde kendimizin veya herhangi bir yakınımızın, hatta birilerinin anlatımlarından gündelik yaşamımızın bir kesitini romanı okurken yaşamamak elde değil. Bir şekilde süreçte yaşanan bir anı ile paralel kesitleri bulmak olası.

Zevkle bir çırpıda okunacak bir kitap.

ŞİİR

KİMSEYE SİĞİN MADAN

Odaya girdiğim zaman ürküttü beni
Demir ranzalar, dolaplar ve masa
Burası, benim odam denilen yer
Çantamı bir yatağın üzerine atıp
Kaçtım odadan
Demir parmaklıklar, o yüksek duvarlar
Ben bir suçlu değildim oysa
Bütün bunları haketmemiştim ki,
Gittiğim her yerde suçlu
olduğumu haykırdılar bana
Oysa ben, ben kimseyi incitmedim
Yalnızca ben olarak yaşamak istedim.
Yalnızca ben benim demekti istediğim
Özgürlüğe susamış, barışa hasret kalmış
İnsanlardan biriyim işte ben
Göklerde bir kuş gibi
Özgürce kanat çırpamak isterdim
Yaşamak isterdim açıkcası
Yaşamak isterdim açıkcası
Kimseye sığınmadan ve benliğimi
Kaybetmeden!

Scher Kahraman/Stuttgart

Rojhat Günes**Karanlık ve çığlık**

Gecelerin sessizliğinde bir çığlık
Karanlıkla öyle samimi ki
Bir heyecan, telaş ve korku...
İşte karanlık da dağılıyor
Bir garip ayak sesleri
Uzaklaşıyor...
Çılgılığı da beraber..
Ve telaşlı gözleriyle insanlar

Kalabalık içinde bir çift garip göz
Korku tüm bedenini kaplamış
Olacakları sabırsızlıkla izliyor
Siren sesleriyle uzaklaşıyor oradan
Belkide yeni karanlıklara
Yeni çığlıklara koşarcasına uzaklaşıyor
Geride karanlık ve çığlıklar bırakarak...

Ölüm ve Yaşama Dair

Vurulmuştu
Kanı gördüğünde gözleri açıldı
Şaşırdı, irkildi
Kafasını kaldırdı
Bir mermi kulağının yanından geçti
Tekrar bulunduğu yere pustu
Bir şeyler yapmalı kurtulmalıydı, diye
düşündü
Öylesine daldı
Yaşadıklarını düşünmeye başlamıştı ki
„Etrafın sarıldı çık dışarı!“
Daldığı uykudan uyandı
Gerçekten kurtulamaz mıydı?
Bir çıkış yolu olmalıydı
Olmalı, olmalı dedi
Ve kalles bir mermi daha vücuduna
saplandı
Şimdi kaçması daha da zorlaşmıştı
Teslim mi olmalıydı
Yoksa...
Hayır, hayır dedi
Mesele esir düşmek değil, mesele teslim
olmamak!

Bir kağıt bir de kalem aldı eline
Umutlarını, yaşadıklarını, kinlerini
yazdı, çizdi...
Büyük bir hınç ve heybetle ayağa kalktı
Ve bedeni bir sürü kahpe kurşunla doldu
Düşerken bile onurluydu
Son nefesinde takıldı gözleri
Duvardaki kızın resmine..
Uzun uzun baktı ve
Son gözyaşlarını kanla karıştırarak
Çok uzaklara doğru ayrıldı
Dudaklarında tatlı bir gülümseme
bırakarak...
Yazdıkları kimeydi, niye yazmıştı,
kimse bilemedi
Duvardaki kızın resmini de
Tanımadı kimse
O bütün sırları ve güzellikleri ile ayrıldı
Güzel bir kız resmi ve yazdıkları kaldı
Bir de hiç kullanmadığı silahı...

BINGEHA ÇANDA KURDÎ KILAM Û STRANÊN GELÊRÎ

STRANÊN GOVENDA

AX EMAN EMAN (Çi kulillka dori çeman)

Çi bîlnde noli benda
Te dilê mî kiryê dara derda
Însafke delalê canê
Serê mî bîde ser zenda

*Ax eman eman eman
Çi kulillka dori çeman
Heta were lawko qurban*

Te şirinê ax şerbetê
Çuktiya mînda dilêm ketê
Nîzam çîma nîkarîm bîrkîm
Heta roja qiyametê

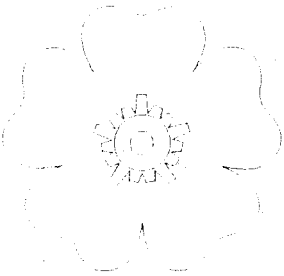
*Ax eman eman eman
Çi kulillka dori çeman
Heta were ezi qurban*

Çume nava çevreşan
Çîma te tilya mî kîşand
Jî hub-hub eşqa dilan
Sebra dilê mî êşand

*Ax eman eman eman
Çi kulillka dori çeman
Heta were lawko qurban*

Te çev reşê, bru qeytanê
Tu guli lî ber bîna mîni
Xewê şevan mî diherîmîni
Sehetê lî gavê bîra mîni

*Ax eman eman eman
Çi kulillka dori çeman
Heta were ezi qurban*

ÇEPERAST

1- Niviskareki İspanyoli, ku jî ali Osmanîyan va ji girti maye 2- Navê nebiyeki 3- Sembola Bizmûtê / Berg, cîld / Simgêya Molibdenê 4- Bî zîmanê øngîlîzi „rojhilat“ / Bî terminolojiya øngîlîzi ya siyasetê „xelk“ 5- „I“ were navberî dibe „inad“ / Xurdeyeke ku mana kiryarê dîde lêkera / Bî zîmanê Fransîzi „dîbîstan“ (Beropaş) 6- Pîrsek / Mizah (Beropaş) 7- Pronaveki kesin netewandî ya yekemin / „E“ were navberê tê mana „berdewamê“ / Navê Xwediyê Yewnana yê „evînê“ 10- Navê pirtuka herî navdar ya Cervantes

SEREJÊR

1- Feylesofeki Ewrûpayî ku di Dema Ronahîbûnê da lî ser „metafizîk“î xebat daye 2- Nivîskar û rejîsoreki Amerîqan, ku lî Qeyserî hatîye dînê û filma wî ya herî navdar a bî navê „Zapata“ ye 4- Nivîskareki Rus, ku kiteba xwe yê herî navdar a bî navî „Dayîk“ e 5- Goncal, kortîk 6- Çemê Afriqayê herî mezûn / Xurdeyeke jî bo tîştî ne diyar 7- Nivîskareki Tirk, „Orhan“ / Dî famîlya zîmanê Ewrûpî û øndo da, beşa Îndo û Îranî 8- „K“ were ber dibe koka peywa „kenînê“ / Nivîskareki Rus, kitebên xwe yî herî navdar, yê ku lî ser çemê „Don“ nivîsin e 9- Navê bîharetekê / Simga Osmînyûmê (Beropaş) 10- Nivîskarê „Îlyada“

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
X A Ç E R Ê Z	1									
	2									
	3									
	4									
	5									
	6									
	7									
	8									
	9									
	10									

NEWROZ YAŞAMAKTIR, YAŞAMAK DİRENMEKTİR

Newroz Kürt halkının yaşam, direniş, mücadele, umut ve özgür geleceğinin simgesi haline gelen geleneksel bayramıdır. Newroz'un tarihi M.Ö. 600'lü yıllara dayanır. Mitolojiye göre bu yıllarda Med ülkesini yıkarak boyunduruğu altında tutan Hurrilerin kralı Sami ırkıdan Dehaq'tır. Başlangıçta iyi bir yönetim gösteren Dehaq'ın omuzunda yılan şeklinde yaralar çıkar. O dönemin bilginleri yaralarının genç insan beyinleriyle iyileşebileceğini söyleyince, her gün sırayla iki genç insanın beynini yemeye başlar. Mitolojiye göre oğlunu Dehaq'a verenlerden birisi de Demirci Kawa'dır. Gün geçmiş ve sıra ikinci oğluna gelmiştir. Ama Demirci Kawa oğlunu alarak dağa çıkar. Bu arada Feridun da iki oğluyla beraber aynı yerdedir. Kaçanlar gün geçtikçe çoğalır. Demirci Kawa ormanda toplanan Kürt gençlerini etrafında toplayarak Dehaq'a karşı bir direniş başlatır. Kaplan derisinden demirci önlüğünü kendisine bayrak olarak kullanan Kawa, Feridun'u da yanına alarak Dehaq'ın sarayına yürür ve Dehaq'ı öldürürler. Dehaq'ın öldüğünü müjdelemek amacıyla dağlarda büyük bir ateş yakarlar ve bu ateş her 21 Mart'ta bir kez daha yakılır.

Newroz'un 2610. yılını kutladığımız şu günlerde sömürgeci devletler tarafından bölünmüş ülkemiz Kürdistan'ın her bir parçası üzerindeki sömürgeci boyunduruk devam ediyor. Kuzey Kürdistan'da 15 yıldan buyana devam eden savaşta 3000'den fazla köy ve mezra yakılıp yıkılmış, 5 milyonu aşkın insanımız yerini yurdunu terk etmeye mecbur bırakılmış, 2000'den fazla kişi gözaltında kayıp, 30 000'in üzerinde ölü, işkence ve insan hakları ihlalleri devam etmektedir. Sömürgeci Türk devletinin tüm bu çığdışı yöntem ve baskılarına rağmen Kürt halkı kendi ulusal hakları için yiğitçe direniyor, kendi ülkesinde özgür ve onurlu bir geleceğin kavgasını veriyor. Halkımız da diğer dünya halkları gibi özgür olmak istiyor. Biz Kürdistan'lı gençler olarak ülkemizde yürütülen bu kirli savaşın bir an önce bitmesini, Kürt sorununun demokratik ve barışçıl bir biçimde çözülmesini istiyoruz. Bunun için de Köy koruculuğu kaldırılmasını, göç eden köylülerin yeniden yerlerine, yurduna dönebilmesi için yasal düzenlemeler yapılmasını, yine yakılan yıkılan köylerin yeniden onarılması için tazminat ödenmesini istiyoruz. Tüm Kürt ve Türk gençlerine askerliğe hayır kampanyasına katılmaya çağırıyoruz ve insanı öldürmeyi öğreten askerlik kurumuna karşı hemen barış kampanyasına destek ol. Bu şekilde askere gitmeyerek, savaşın sürmesini de engelleyebiliriz inancını taşıyoruz.

Günümüzde mücadalenin geldiği son aşamada halkımız için ulusal birliğin kaçınılmaz olduğu tartışılmaz bir gerçektir. Bu anlamda Güney Kürdistan'da çeşitli Kürt partilerinin kendi aralarındaki kardeş savaşı, Kürt halkının ulusal demokratik mücadelesine büyük zarar vermektedir. Bizler, bu savaşın bir an önce durmasından ve var olan sorunların diyalog ve görüşmeler yoluyla çözülmesinden yanayız. Bu nedenle üç parti arasında kalıcı bir barışın sağlanması için Kürt örgütlerin arabuluculuk girişimlerini destekliyor ve şimdiden bu girişimi selamlıyoruz.

Bilindiği gibi bu yıl, Halepçe katliamının 10. yıl dönümü. Günümüz Dehaq'larından Saddam'ın Güney Kürdistan'a kimyasal silahlarla saldırması sonucu 5000'in üzerinde insanımız katledilmişti. Bu kanlı tarihi Kürt gençliği olarak hiç bir zaman unutmayacağız.

Diğer taraftan yine bu yılı Kürdistan gazeteciliğinin 100. yılını kutlamaktan da onur ve gurur duyuyoruz. Bu vesileyle Kürdistan gazeteciliğinin gelişmesi için mücadele eden, bu uğurda şehit düşen gazetecilerin sahsında tüm Kürdistan şehitlerini saygıyla anıyoruz.

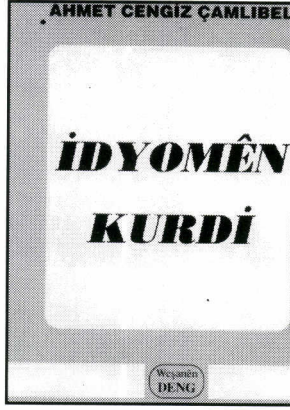
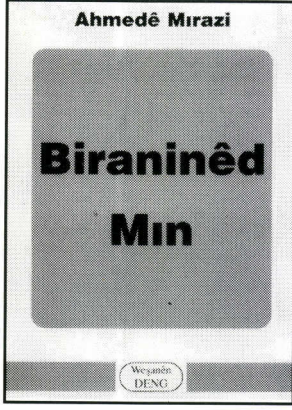
Bizler ülkelerinden uzakta olmak zorunda bırakılan Kürdistanlı gençler olarak, Newrozun halkımıza birlik ve beraberlik getirmesini ve gelecek Newrozları ülkemizde özgürce kutlamayı diliyoruz.

Biji Newroz!

Biji azadiya Kürdistan!

KOMCIWAN GYK, Mart 1998

DENG Yayınları

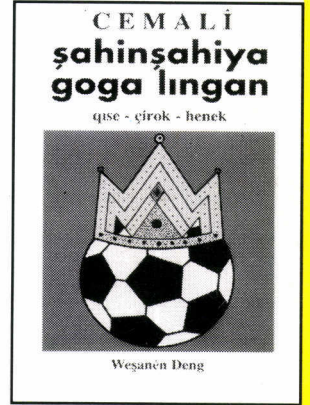
İsteme Adresi

DENG YAYINLARI

Tarlabası Cad. Kalyoncu
Kulluğu Mah. No: 232 D: 4

Beyoğlu / İSTANBUL

Tel-Fax: 0 (212) 235 53 82

*TÜRKİYE GENEL
DAĞITIM*

DaDa Limited Şirketi

İstiklal Cad. İpek Sk. No: 10

Beyoğlu / İSTANBUL

Tel: 0 (212) 249 51 11

Fax: 0 (212) 251 44 49

